

LIETUVOS RESPUBLIKOS
**TRANSPORTO PRIEMONIŲ SAVININKŲ IR VALDYTOJŲ CIVILINĖS
ATSAKOMYBĖS PRIVALOMOJO DRAUDIMO**

ĮSTATYMAS

2001 m. birželio 14 d. Nr. IX-378
Vilnius

**I SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo tikslas ir paskirtis

1. Transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo tikslas – nustatyti transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo tvarką.

2. Įstatymas nustato žalos asmeniui ir (ar) turtui, padarytos tretiesiems asmenims autoavarijos metu arba atsiradusios kaip autoavarijos pasekmė (toliau – autoavarijos metu padaryta žala), atlyginimo tvarką bei Lietuvos Respublikos transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės draudimo biuro (toliau – Biuras) steigimo, valdymo, veiklos, likvidavimo ir reorganizavimo tvarką.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Draudikas** – draudimo įmonė, kuri turi Valstybinės draudimo priežiūros tarnybos prie Finansų ministerijos valdybos išduotą leidimą vykdyti transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą ir kuri yra Biuro narė, sudariusi su draudėju transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartį (toliau – draudimo sutartis).

2. **Draudėjas** – asmuo, sudaręs su draudiku draudimo sutartį ir privalantis mokėti draudimo įmoką.

3. **Tretysis asmuo** – autoavarijos metu nukentėjęs asmuo, kuriam autoavarijos metu buvo padaryta žalos ir kuris šio įstatymo nurodytomis sąlygomis įgyja teisę į draudimo išmoką.

4. **Draudimo išmoka** – pinigų suma, kurią draudikas ar Biuras privalo išmokėti tretiesiems asmenims tam, kad būtų atlyginta autoavarijos metu padaryta žala.

5. **Paprastoji transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartis** – draudimo sutartis, sudaroma su Lietuvos Respublikoje registruotų ir šalies kelių eisme dalyvaujančių transporto priemonių savininkais ar valdytojais.

6. **Pasienio transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartis** – draudimo sutartis, sudaroma su šalies kelių eisme dalyvaujančių transporto priemonių savininkais ar valdytojais, kurių transporto priemonės yra registruotos užsienyje ar laikinai registruotos Lietuvos Respublikoje arba turi laikinus tranzitinius numerius bei laikinus numerius, išduodamus ūkio subjektams, kurie verčiasi transporto priemonių mažmeninės prekybos veikla.

7. **Tarptautinė transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartis** – draudimo sutartis, sudaroma su transporto priemonės savininkais ar valdytojais, dalyvaujančiais kelių eisme mažiausiai vienoje valstybėje, kurioje galioja transporto priemonių savininkų ir valdytojų privalomasis draudimas ir kuri priklauso tarptautinei transporto priemonių civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sistemai.

8. **Grupinė transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartis** – draudimo sutartis, sudaroma su Ūkininko ūkio įstatymo

nustatyta tvarka registruotų ūkių ūkininkais, taip pat su kitais Žemės ūkio ekonominių santykių valstybinio reguliavimo įstatyme nurodytais žemės ūkio subjektais.

9. **Žalia korta** – tarptautinis transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės draudimo liudijimas (polisas), patvirtinantis tarptautinės transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarties sudarymą.

10. **Transporto priemonės savininkas** – asmuo, kuriam transporto priemonė priklauso nuosavybės teise.

11. **Transporto priemonės valdytojas** – asmuo, valdantis transporto priemonę panaudos, nuomos sutarčių arba kitu teisėtu pagrindu.

12. **Kelias** – eismui skirta ir naudojama žemės paviršiaus juosta per visą jos plotį, įskaitant važiuojamąją dalį, sankryžas, šaligatvius, kelkraščius, pėsčiųjų ir dviračių takus, skiriamąsias juostas. Į šią sąvoką taip pat įeina gatvės, aikštės, viadukai, tiltai ir kiti kelio statiniai.

13. **Transporto priemonė** – bet kuri savaeigė kelių transporto priemonė ir kroviniams gabenti skirtos priekabos bei puspriekabės, išskyrus bėgines transporto priemones ir transporto priemones, turinčias mažesnę kaip 50 cm⁽³⁾ variklio cilindro darbinį tūrį.

14. **Autoavarija** – kelyje įvykęs eismo įvykis, kurio metu ar dėl jo, dalyvaujant bent vienai keliu važiuojančiai (judančiai) transporto priemonei, žuvo ar buvo sužeisti žmonės ir (ar) buvo sugadinti ar sunaikinti trečiųjų asmenų transporto priemonės (priemonė), krovinys, kelias, kelio statiniai, kitas turtas. Su autoavarija susijusiu laikomas kiekvienas eismo dalyvis, kuris dalyvavo autoavarijoje arba kurio elgesys turėjo avarijai įtakos.

15. **Lietuvos Respublikos transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės draudimo biuro išdas** (toliau – **Biuro išdas**) – lėšos, kurių valdytojas yra Biuras ir kurių paskirtis – užtikrinti draudimo išmokų mokėjimą tretiesiems asmenims tais atvejais, kai pareigą mokėti turi šis Biuras.

16. **Turto vertintojas** – fizinis asmuo, kuris turi Lietuvos Respublikos audito, apskaitos ir turto vertinimo instituto išduotą turto vertintojo kvalifikacijos pažymėjimą ir verčiasi turto vertinimo veikla, ir (ar) įmonė, įregistruota Įmonių rejestro įstatymo nustatyta tvarka ir turinti Lietuvos Respublikos audito, apskaitos ir turto vertinimo instituto išduotą kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę verstis turto vertinimo veikla.

17. **Šeimos nariai** – draudėjo ir asmens, kurio civilinė atsakomybė apdrausta pagal draudimo sutartį (toliau – apdraustasis), sutuoktiniai arba kartu gyvenantys bendro ūkio siejami nesusituokę asmenys, draudėjo ar apdraustojo nepilnamečiai vaikai (įvaikiai), tėvai (įtėviai), senoliai, broliai, seserys, pilnamečiai vaikai (įvaikiai), jų sutuoktiniai (sugyventiniai), vaikaičiai, jei jie turi bendrą ūkį su draudėju ar apdraustuoju.

18. **Autoavarijos metu padaryta žala asmeniui** – žala trečiojo asmens sveikatai ir (ar) žala, atsiradusi dėl gyvybės atėmimo, padaryta autoavarijos metu, ar atsiradusi kaip autoavarijos pasekmė. Žala asmeniui nustatoma įstatymų nustatyta tvarka.

19. **Autoavarijos metu padaryta žala turtui** – trečiojo asmens turtui autoavarijos metu padaryta žala ar žala turtui, atsiradusi kaip autoavarijos pasekmė. Žala turtui nustatoma įstatymų nustatyta tvarka.

3 straipsnis. Draudimo objektas

1. Draudimo objektas – transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinė atsakomybė už autoavarijos metu padarytą žalą. Draudimo sutartimi apdraudžiama draudėjo ir kiekvieno asmens, teisėtai valdančio transporto priemonę, civilinė atsakomybė, kuri gali atsirasti valdant transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo liudijime (polise) (toliau – draudimo liudijimas (polisas) nurodytą transporto priemonę.

2. Draudimo objektas nėra transporto priemonės savininko ar valdytojo civilinė atsakomybė dėl autoavarijos metu padarytos žalos jų pačių turtui ir (ar) asmeniui bei dėl žalos jų šeimos narių turtui. Draudimo objektas taip pat nėra transporto priemonės savininko ar valdytojo civilinė atsakomybė dėl žalos turtui, kuris buvo atsakingo už autoavarijos metu padarytą žalą transporto priemonės savininko ar valdytojo transporto priemonėje.

4 straipsnis. Draudimo forma

1. Transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinė atsakomybė draudžiama privalomuoju draudimu.

2. Transporto priemonės vairuotojas, dalyvaujantis kelių eisme, privalo būti apsidraudęs transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu arba būti apdraustas šiuo draudimu ir turėti galiojantį draudimo liudijimą (polisą), patvirtinantį, kad yra sudaryta draudimo sutartis.

II SKIRSNIS DRAUDIMO SUTARTIS

5 straipsnis. Draudimo sutarties rūšys

Draudimo sutarties rūšys yra šios:

- 1) paprastoji transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartis (toliau – paprastoji draudimo sutartis);
- 2) pasienio transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartis (toliau – pasienio draudimo sutartis);
- 3) grupinė transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartis (toliau – grupinė draudimo sutartis);
- 4) tarptautinė transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartis (toliau – tarptautinė draudimo sutartis).

6 straipsnis. Draudimo sutarties sudarymas

1. Paprastoji, pasienio ir grupinė draudimo sutartys sudaromos vadovaujantis Civiliniu kodeksu, Draudimo įstatymu, šiuo įstatymu ir Transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklėmis, kurias tvirtina Vyriausybė.

2. Tarptautinė draudimo sutartis sudaroma ir vykdoma pagal tarptautinę transporto priemonių civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sistemą reglamentuojančius tarptautinius teisės aktus.

7 straipsnis. Draudimo sutarties šalys

Draudimo sutarties šalys yra draudikas ir draudėjas.

8 straipsnis. Draudimo sutarties sudarymo tvarka

1. Draudimo sutartis turi būti rašytinė. Draudimo sutartį patvirtina draudimo liudijimas (polisas). Tipines paprastosios, pasienio ir grupinės draudimo sutarčių draudimo liudijimų (polisų) formas tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

2. Paprastąsias draudimo sutartis privalo sudaryti Lietuvos Respublikoje registruotų ir šalies kelių eisme dalyvaujančių transporto priemonių savininkai. Asmenys, įsigiję transporto priemones po šio įstatymo įsigaliojimo, paprastąsias draudimo sutartis pagal Transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklės privalo sudaryti iki valstybinio transporto priemonių įregistravimo. Transporto priemonės savininkas privalo drausti transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinę atsakomybę atskirai dėl kiekvienos nuosavybės teise jam priklausančios transporto priemonės, išskyrus kai sudaroma grupinė draudimo sutartis. Jeigu transporto priemonės savininkas perdavė transporto priemonę valdyti kitam asmeniui nesudaręs paprastosios draudimo sutarties arba transporto priemonės valdymo laikotarpiu baigėsi anksčiau sudarytos draudimo sutarties galiojimo laikas, tokią sutartį turi teisę sudaryti transporto priemonės teisėtas valdytojas. Jeigu transporto priemonė neregistruojama dėl priežasčių, nepriklausančių nuo transporto priemonę įsigijusio asmens, draudikas privalo grąžinti sumokėtą draudimo įmoką.

3. Pasienio draudimo sutartis privalo sudaryti užsienyje ar laikinai Lietuvos Respublikoje registruotų arba laikinus tranzitinius numerius bei laikinus numerius, išduodamus ūkio subjektams, kurie verčiasi transporto priemonių mažmeninės prekybos veikla, turinčių transporto priemonių savininkai, dalyvaujantys šalies kelių eisme, jeigu jie neturi galiojančios Lietuvos Respublikoje draudimo sutarties. Jeigu išvardytų transporto priemonių savininkas perdavė transporto priemonę kitam asmeniui nesudaręs draudimo sutarties, tokią sutartį turi teisę sudaryti transporto priemonės teisėtas valdytojas.

4. Grupinė draudimo sutartis sudaroma su Ūkininko ūkio įstatymo nustatyta tvarka įregistruotų ūkių ūkininkais, taip pat su kitais Žemės ūkio ekonominių santykių valstybinio

reguliavimo įstatyme nurodytais žemės ūkio subjektais. Grupinė draudimo sutartis sudaroma dėl keleto transporto priemonių išduodant vieną grupinės draudimo sutarties draudimo liudijimą (polisą). Grupinė draudimo sutartis gali būti sudaroma ne daugiau kaip dėl penkių transporto priemonių, kurių tik viena gali būti lengvasis automobilis. Jei transporto priemonių savininkas turi daugiau kaip penkias draudžiamas transporto priemones, jis gali sudaryti kelias grupines draudimo sutartis.

9 straipsnis. Draudimo sutarties nutraukimo tvarka

1. Draudėjas turi teisę nutraukti paprastąją ar grupinę draudimo sutartį, apie tai raštu įspėjęs draudiką. Draudimo įstatymo nustatyta tvarka. Nutraukiant draudimo sutartį draudėjo iniciatyva, draudėjui grąžinama sumokėta draudimo įmoka už likusį draudimo sutarties galiojimo laiką, išskaičiuojant draudimo sutarties sudarymo ir vykdymo išlaidas, kurios gali sudaryti iki 15 procentų sumokėtos draudimo įmokos, bei pagal tą draudimo sutartį mokėtas sumas. Jei reikalavimas nutraukti paprastąją ar grupinę draudimo sutartį pagrįstas tuo, kad draudikas sutarties neįvykdo ar netinkamai įvykdo, ir tai yra esminis sutarties pažeidimas, kuris nustatomas atsižvelgiant į Civiliniame kodekse nurodytus atvejus, draudimo sutartis turi būti nutraukta nuo draudėjo reikalavime nurodytos datos. Tokiu atveju draudėjui grąžinama sumokėta draudimo įmoka.

2. Paprastoji ir grupinė draudimo sutartis draudiko iniciatyva gali būti nutraukiamos, jei draudėjas neįvykdo ar netinkamai įvykdo Transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklėse nustatytų pareigų tyčia ir kitais Civiliniame kodekse nurodytais atvejais. Tokiu atveju nutraukiant draudimo sutartį, draudimo įmoka draudėjui negrąžinama.

3. Pasienio draudimo sutartis gali būti nutraukiama vienos iš šalių iniciatyva, jei yra esminių sutarties pažeidimų. Nustatant, ar sutarties pažeidimas yra esminis ar neesminis, turi būti atsižvelgiama į tai, ar kita šalis neįvykdė Transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklėse nustatytų pareigų tyčia bei į kitus Civiliniame kodekse nustatytus atvejus. Kai draudimo sutartis nutraukiama draudėjo reikalavimu, draudėjui grąžinama sumokėta draudimo įmoka. Nutraukiant draudimo sutartį draudiko reikalavimu, draudimo įmoka draudėjui negrąžinama.

10 straipsnis. Draudimo sutarties galiojimo terminai

1. Paprastąją draudimo sutartį privaloma sudaryti draudėjo pageidaujama, bet ne trumpesniai kaip vieno mėnesio laikotarpiui.

2. Pasienio draudimo sutartis sudaroma Transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklėse nustatytais terminais. Minimali pasienio draudimo sutarties trukmė yra 15 dienų.

3. Grupinė draudimo sutartis sudaroma Transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklėse nustatytais terminais. Minimali grupinės draudimo sutarties trukmė yra vienas mėnuo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1399](#), 2003-03-25, *Žin.*, 2003, Nr. 34-1420 (2003-04-09)

11 straipsnis. Draudimo sutarties galiojimo teritorija

1. Paprastoji, pasienio ir grupinė draudimo sutartis galioja visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

2. Tarptautinė draudimo sutartis galioja žalyje kortoje nurodytose valstybėse pagal tose valstybėse galiojančius transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymus.

12 straipsnis. Draudimo įmonės pareiga apdrausti

Draudimo įmonė, kuri turi leidimą vykdyti transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą ir yra Biuro narė, privalo sudaryti draudimo sutartis su transporto priemonių savininkais ar teisėtais valdytojais, kurie pateikė prašymus ir visus būtinus dokumentus sudaryti tokias sutartis. Draudimo įmonės atsisakymas sudaryti draudimo sutartį gali būti ginčijamas teismo tvarka.

13 straipsnis. Draudimo sumos, draudimo įmokos ir dydžiai

1. Transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo suma yra 30 000 litų asmeniui ir 30 000 litų turtui arba 500 000 eurų asmeniui ir 100 000 eurų turtui.

2. Draudimo įmoką nustato draudikas vadovaudamasis Transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklėmis ir atsižvelgdamas į transporto priemonės tipą, variklio cilindų darbinį tūrį ar keliamąją galią, sėdimųjų vietų skaičių, transporto priemonės priklausomybę (priklausančios fiziniams ir juridiniams asmenims transporto priemonės), jos naudojimo rūšį (naudojamos komerciniams ir nekomerciniams vežimams), draudimo sutarties laikotarpį, taip pat atsižvelgdamas į šio įstatymo nustatytas bazines draudimo įmokas ir koeficientus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2043](#), 2004-03-05, *Žin.*, 2004, Nr. 39-1273 (2004-03-13)

14 straipsnis. Bazinės draudimo įmokos ir koeficientai

1. Bazinės draudimo įmokos dydis lengviesiems automobiliams ir jų pagrindu sukonstruotoms transporto priemonėms, įskaitant mikroautobusus, kuriuose be vairuotojo vietos yra ne daugiau kaip 8 sėdimosios vietos, yra ne daugiau kaip 220 litų per metus. Sudarant konkrečią draudimo sutartį, draudimo įmokos dydis, atsižvelgiant į šio tipo transporto priemonės variklio cilindų darbinį tūrį, negali viršyti bazinės draudimo įmokos daugiau kaip 1,5 karto, o jeigu transporto priemonė naudojama komerciniams vežimams – daugiau kaip 2 kartus.

2. Bazinės draudimo įmokos dydis krovininiams automobiliams ir jų pagrindu sukonstruotoms transporto priemonėms yra ne daugiau kaip 375 litai per metus. Sudarant konkrečią draudimo sutartį, draudimo įmokos dydis, atsižvelgiant į šio tipo transporto priemonės keliamąją galią, negali viršyti bazinės draudimo įmokos daugiau kaip 1,3 karto, o atsižvelgiant į transporto priemonės naudojimo rūšį – daugiau kaip 2 kartus.

3. Bazinės draudimo įmokos dydis autobusams ir jų pagrindu sukonstruotoms transporto priemonėms yra ne daugiau kaip 350 litų per metus. Sudarant konkrečią draudimo sutartį, draudimo įmokos dydis, atsižvelgiant į šio tipo transporto priemonės bendrąją masę, negali viršyti bazinės draudimo įmokos daugiau kaip 1,3 karto, o atsižvelgiant į transporto priemonės naudojimo rūšį – daugiau kaip 1,9 karto.

4. Bazinės draudimo įmokos dydis motociklams, motoroleriams ir jų pagrindu sukonstruotoms transporto priemonėms yra ne daugiau kaip 80 litų per metus. Sudarant konkrečią draudimo sutartį, draudimo įmokos dydis, atsižvelgiant į transporto priemonės variklio cilindų darbinį tūrį, negali viršyti bazinės draudimo įmokos daugiau kaip 1,5 karto.

5. Bazinės draudimo įmokos dydis traktoriams ir savaeigiems mechanizms yra ne daugiau kaip 80 litų per metus. Sudarant konkrečią draudimo sutartį, draudimo įmokos dydis, atsižvelgiant į transporto priemonės tipą, negali viršyti bazinės draudimo įmokos daugiau kaip 1,7 karto.

6. Bazinės draudimo įmokos dydis troleibusams yra ne daugiau kaip 350 litų per metus.

7. Bazinės draudimo įmokos dydis lengvųjų automobilių priekaboms ir jų pagrindu sukonstruotoms transporto priemonėms yra ne daugiau kaip 40 litų per metus, traktorių ir savaeigių mechanizmų priekaboms – ne daugiau kaip 50 litų per metus, krovininių automobilių priekaboms ir jų pagrindu sukonstruotoms transporto priemonėms – ne daugiau kaip 100 litų per metus. Sudarant konkrečią draudimo sutartį, draudimo įmokos dydis, atsižvelgiant į priekabos keliamąją galią, šio tipo transporto priemonėms negali viršyti bazinės draudimo įmokos daugiau kaip 6 kartus.

8. Bazinės draudimo įmokos dydis, jeigu transporto priemonė yra registruota užsienyje, yra ne daugiau kaip 526 litai per metus. Sudarant konkrečią draudimo sutartį, draudimo įmokos dydis, atsižvelgiant į transporto priemonės tipą, negali viršyti bazinės draudimo įmokos daugiau kaip 2 kartus.

9. Draudimo įmoka už draudėjo pageidaujamą laikotarpį yra proporcinga pagal šį straipsnį draudiko nustatytai bazinei draudimo įmokai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1399](#), 2003-03-25, *Žin.*, 2003, Nr. 34-1420 (2003-04-09)

15 straipsnis. Draudimo įmokos sumažinimas

1. Kartą per metus draudimo įmoka mažinama iki 50 procentų tam laikotarpiui, kuriam draudėjo pageidavimu jis buvo apsidraudęs, jeigu iki naujos draudimo sutarties sudarymo draudimas galiojo be pertraukos ir per šį laikotarpį transporto priemonės savininkas arba teisėtas valdytojas nepadarė su draudimo liudijime (polise) nurodyta transporto priemone autoavarijos, taip pat jeigu per šį laikotarpį nebuvo baustas už tai, kad transporto priemonę vairavo būdamas neblaivus, apsvaigęs nuo narkotinių ar psichotropinių medžiagų.

2. Draudžiant ne daugiau kaip vieną transporto priemonę, draudimo įmoka mažinama 40 procentų:

1) I ir II grupių invalidams;

2) III grupės invalidams, turintiems sveikatos priežiūros įstaigos išduotą pažymą apie judėjimo sutrikimus ir transporto priemonės vairuotojo pažymėjimą su specialia žyma (įrašu) apie tai;

3) senatvės pensininkams.

3. Draudimo įmoka transporto priemonių savininkui ar valdytojui, kuris turi ir pateikia transporto priemonių savininko ir valdytojo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo tarptautinę kortelę (žalią kortą), draudimo įmoka mažinama 50 procentų.

4. Draudimo įmokos sumažinimo tvarka, atsižvelgiant į draudėjo rizikos grupę, nustatoma Transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklėse. Mažinant draudimo įmoką, atsižvelgiant į šiame straipsnyje nustatytus dydžius, draudėjo sumokėta draudimo įmoka negali būti mažesnė kaip 50 procentų draudimo liudijime (polise) nurodytos transporto priemonės draudimo įmokos, nustatytos vadovaujantis šios įstatymo 14 straipsnio nuostatomis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1399](#), 2003-03-25, Žin., 2003, Nr. 34-1420 (2003-04-09)

16 straipsnis. Draudimo įmokos didinimas

1. Draudimo įmoka didinama iki 100 procentų, jeigu iki naujos draudimo sutarties sudarymo per paskutinius 12 mėnesių transporto priemonės savininkas arba teisėtas valdytojas padarė vieną ar keletą autoavarijų su draudimo liudijime (polise) nurodyta transporto priemone ir buvo pripažintas kaltu dėl autoavarijos ar autoavarijų.

2. Draudimo įmoka didinama iki 200 procentų, jeigu per paskutinius kalendorinius metus transporto priemonės savininkas arba teisėtas valdytojas buvo baustas už tai, kad transporto priemonę vairavo būdamas neblaivus, apsvaigęs nuo narkotinių ar psichotropinių medžiagų.

3. Draudimo įmoka didinama iki 300 procentų, jeigu per paskutinius kalendorinius metus transporto priemonės savininkas arba teisėtas valdytojas, būdamas neblaivus ar apsvaigęs nuo narkotinių ar psichotropinių medžiagų, padarė autoavariją.

4. Draudimo įmokos didinimo tvarka, atsižvelgiant į draudėjo rizikos grupę, nustatoma Transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklėse.

III SKIRSNIS

ŽALOS NUSTATYMAS IR DRAUDIMO IŠMOKOS MOKĖJIMAS

17 straipsnis. Pranešimas apie autoavariją

1. Įvykus autoavarijai, su ja susijęs transporto priemonės vairuotojas (eismo dalyvis) privalo pranešti policijai ir pateikti autoavarijos dalyviams draudimo liudijimus (polisus). Autoavarijoje dalyvavęs vairuotojas taip pat privalo per 3 darbo dienas raštu pranešti draudikui, apdraudusiam jo civilinę atsakomybę, apie autoavariją, kurioje dalyvavo.

2. Jei atsakingas už autoavarijos metu padarytą žalą asmuo yra nežinomas, nėra sudaręs draudimo sutarties ar autoavarijos vietoje negalima nustatyti, ar draudimo sutartis buvo sudaryta, nukentėjęs autoavarijoje asmuo pats ar per atstovą raštu praneša Biurui apie autoavariją per 7 darbo dienas.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti terminai netaikomi, jei autoavarijos dalyviai apie autoavariją pranešti negalėjo dėl sveikatos būklės, kurią patvirtina sveikatos priežiūros įstaigos pažyma, ar dėl nepaprastų jų aplinkybių (nenugalimos jėgos).

18 straipsnis. Žalos ir draudimo išmokos dydžių nustatymas

1. Nukentėjęs autoavarijoje asmuo pats ar per atstovą per 3 darbo dienas privalo raštu pranešti draudikui, apdraudusiam atsakingo už autoavarijos metu padarytą žalą asmens civilinę atsakomybę, arba šio įstatymo 20 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytais atvejais per 7 darbo dienas – Biurui apie autoavariją, išsaugoti sugadintą transporto priemonę ar kitą turtą tokį, koks jis buvo po autoavarijos, tol, kol jį apžiūrės draudiko arba Biuro paskirtas ekspertas, ir suteikti galimybę draudikui ar Biuro atstovui apžiūrėti sugadintą ar sunaikintą turtą bei leisti susipažinti su dokumentais, galinčiais patvirtinti autoavarijos metu padarytos žalos faktą ir dydį.

2. Draudikas ar Biuras nedelsdami ir ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo nukentėjusio autoavarijoje asmens rašytinio pranešimo apie autoavariją gavimo dienos privalo nusiųsti ekspertą apžiūrėti sugadinto arba sunaikinto turto.

3. Nukentėjęs autoavarijoje asmuo pats ar per atstovą privalo pateikti draudikui, apdraudusiam atsakingo už autoavarijos metu padarytą žalą asmens civilinę atsakomybę, arba šio įstatymo 20 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytais atvejais – Biurui prašymą atlyginti žalą ir dokumentus, patvirtinančius, kokia žala jam buvo padaryta dėl įvykusios autoavarijos.

4. Autoavarijos metu padarytos žalos dydį nustato draudikas, apdraudęs atsakingo už autoavarijos metu padarytą žalą asmens civilinę atsakomybę, arba šio įstatymo 20 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytais atvejais – Biuras, vadovaudamasis ekspertų ir (ar) turto vertintojų išvadomis bei dokumentais, patvirtinančiais autoavarijos metu padarytos žalos faktą ir dydį. Kai automobilį remontuoti ekonomiškai tikslinga, nustatant autoavarijos metu padarytos žalos dydį remonuotinas automobilis (jo detalės, dalys, mazgai ir panašiai) dėl nusidėvėjimo nenuvertinamas. Jeigu draudiko ar Biuro ekspertas neatvyko per šio straipsnio 2 dalyje nustatytą terminą, nukentėjęs autoavarijoje asmuo turi teisę pasamdyti turto vertintoją, kad šis nustatytų turtui padarytos žalos dydį. Tokiu atveju draudikas ar Biuras privalo atlyginti žalą ir atlyginti nukentėjusio asmens turėtas turto vertintojo samdymo išlaidas. Jeigu yra pateiktas prašymas atlyginti žalą asmeniui, draudikas turi teisę siųsti nukentėjusį autoavarijos metu asmenį atlikti medicininę apžiūrą arba vadovautis Valstybinės medicininės socialinės ekspertizės komisijos ar kitų įstaigų bei įmonių, turinčių teisę nustatyti žalos sveikatai dydį, išvadomis. Nukentėjęs autoavarijos metu asmuo turi teisę papildomai savo iniciatyva ir savo lėšomis kreiptis į turto vertintoją, kad šis nustatytų turtui padarytos žalos dydį.

5. Draudimo išmokos dydį pagal nustatytos žalos dydį, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos įstatymais ir Transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklėmis, nustato draudikas arba šio įstatymo 20 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytais atvejais – Biuras.

6. Ginčai dėl atsisakymo mokėti draudimo išmoką, draudimo išmokos dydžio ir draudimo išmokos nesumokėjimo per Transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklėse nustatytą terminą tarp draudiko ar Biuro ir nukentėjusio autoavarijoje asmens sprendžiami teismo tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1399](#), 2003-03-25, Žin., 2003, Nr. 34-1420 (2003-04-09)

19 straipsnis. Reikalavimas atlyginti žalą

Nukentėjęs autoavarijoje asmuo reikalavimą dėl autoavarijos metu padarytos žalos atlyginimo gali pateikti tiesiai draudikui, apdraudusiam atsakingo už autoavarijos metu padarytą žalą asmens civilinę atsakomybę, arba šio įstatymo 20 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytais atvejais – Biurui. Jei draudikas ar Biuras atlygina ne visą nukentėjusiajam autoavarijos metu padarytą žalą, dėl to, kad žala viršija draudimo sumas, nukentėjęs autoavarijoje asmuo turi teisę kreiptis į kaltininką, kad šis atlygintų likusią žalos dalį.

20 straipsnis. Žalos atlyginimas

1. Autoavarijos metu padarytą žalą atlygina draudikas, apdraudęs atsakingo už autoavarijos metu padarytą žalą asmens civilinę atsakomybę, arba šio straipsnio 2 ir 3 dalyse

nurodytais atvejais – Biuras, mokėdami draudimo išmoką, o jos mokėjimo tvarką ir terminus nustato Transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklės.

2. Biuras moka draudimo išmokas nukentėjusiems autoavarijoje asmenims tais atvejais, jei atsakingas už autoavarijos metu padarytą žalą transporto priemonės vairuotojas:

1) nebuvo apsidraudęs šio įstatymo nustatytu transporto priemonės savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu arba nebuvo apdraustas šiuo draudimu;

2) padarė žalos valdydamas transporto priemonę nesudaręs panaudos ar nuomos sutarties arba valdydamas transporto priemonę be kito teisėto pagrindo;

3) padarė žalos tyčia;

4) padarė žalos asmens sveikatai ar (ir) padarė žalos atimdamas gyvybę ir yra nežinomas;

5) padarė žalos pagrobta (pavogta) ar kitaip neteisėtai pasisavinta ar užvaldyta transporto priemone.

3. Biuras moka draudimo išmokas ir tais atvejais, kai Biuro narė tampa nemoki, o Biuro narės nemokumą patvirtina Valstybinė draudimo priežiūros tarnyba prie Finansų ministerijos.

4. Draudikas ar Biuras atlygina nukentėjusiam autoavarijos metu asmeniui tik įrodymais pagrįstą autoavarijos metu padarytą žalą, kuri neviršija šio įstatymo 13 straipsnyje nustatytų draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl autoavarijos metu padarytos žalos atlyginimo.

5. Tais atvejais, kai autoavarijos metu padaryta žala keliems asmenims ir tokiai žalai atlyginti neužtenka draudimo sumų, draudikas ar Biuras moka draudimo išmoką proporcingai kiekvieno nukentėjusio autoavarijoje asmens patirtai žalai.

6. Jeigu išmokėjus draudimo išmoką paaiškėja, kad teisę į autoavarijos metu padarytos žalos atlyginimą turi ir kiti tretieji asmenys, negavę draudimo išmokos, draudikas ar Biuras turi išmokėti draudimo išmoką šiems asmenims, neviršydamas likusios draudimo sumos.

7. Draudikas ar Biuras kiekvieno draudiminio įvykio atveju privalo atlyginti autoavarijos metu padarytą žalą, neviršydamas draudimo sumų, nepaisydami anksčiau pagal tą pačią draudimo sutartį mokėtų draudimo išmokų.

8. Kilus draudiko ir Biuro ginčui dėl to, kuris iš jų turi mokėti draudimo išmoką autoavarijoje nukentėjusiam asmeniui, draudimo išmoką, iki bus visiškai išspręstas ginčas, sumoka Biuras. Jei, Biurui išmokėjus draudimo išmoką, paaiškėja, kad draudimo išmoką turėjo mokėti draudikas, draudikas grąžina Biurui išmokėtas sumas.

9. Jeigu už autoavarijos metu padarytą žalą yra atsakingi keli transporto priemonių vairuotojai, tai atitinkami draudikai ir Biuras atlygina nukentėjusiam autoavarijoje asmeniui žalą proporcingai transporto priemonių vairuotojų kaltei.

10. Draudikas ar Biuras, atsisakę mokėti draudimo išmoką, privalo nurodyti atsisakymo motyvus per 10 dienų.

21 straipsnis. Draudimo išmokos nemokėjimo atvejai

1. Draudikas ar Biuras nemoka draudimo išmokos, jeigu:

1) autoavarijos metu transporto priemonė nedalyvavo kelių eisme: buvo garaže, remonto dirbtuvėse, kitoje ne kelių eismui skirtoje vietoje, buvo naudojama darbams ne keliuose;

2) žala atsirado tuo metu, kai transporto priemonė dalyvavo bet kurio pobūdžio sportinėse varžybose, lenktynėse ar treniruotėse;

3) žala atsirado dėl karo veiksmų, neramumų šalies viduje arba dėl nepaprastosios padėties paskelbimo, taip pat dėl teroristinių išpuolių, branduolinės energijos poveikio;

4) žala dėl transporto priemonės ir joje buvusių daiktų sugadinimo ar dingimo atsirado ne autoavarijos metu;

5) žala turtui padaryta nenustatytos transporto priemonės;

6) žala padaryta atsakingam už autoavarijos metu padarytą žalą vairuotojui;

7) žala padaryta transporto priemonės, kurią vairavo atsakingas už autoavarijos metu padarytą žalą vairuotojas, savininkui;

8) autoavarijos metu padaryta žala turtui, kuris buvo atsakingo už autoavarijos metu padarytą žalą transporto priemonės savininko ar valdytojo transporto priemoneje, bei turtui, priklausančiam atsakingo už autoavarijos metu padarytą žalą transporto priemonės savininko ar valdytojo šeimos nariams.

2. Draudikas nemoka draudimo išmokos, jeigu transporto priemonės savininkas ar valdytojas žalą padarė tyčia.

22 straipsnis. Draudiko ir Biuro atgręžtinio reikalavimo teisė ir draudimo išmokos grąžinimo atvejai

1. Draudikas, išmokėjęs draudimo išmoką nukentėjusiam autoavarijoje asmeniui, tik dėl išmokėtos draudimo išmokos turi atgręžtinio reikalavimo teisę į draudėją ar apdraustąjį, jei draudėjas ar apdraustasis:

1) vairavo transporto priemonę būdamas neblaivus, apsvaigęs nuo narkotinių ar psichotropinių medžiagų;

2) vairavo techniškai netvarkingą transporto priemonę, kai ją naudoti draudžia Kelių eismo taisyklės, ir autoavarija įvyko dėl šios priežasties;

3) padarė autoavariją, neturėdamas teisės vairuoti transporto priemonę ar neturėdamas teisės vairuoti šios rūšies transporto priemonę;

4) dėl savo kaltės neįvykdė ar netinkamai vykdė Transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklėse nustatytas pareigas. Draudiko atgręžtinio reikalavimo dydis, atsižvelgiant į Transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklėse nustatytų pareigų pažeidimą, priežastinį ryšį su draudiminiu įvykiu, autoavarijos metu padarytos žalos, atsiradusios dėl pažeidimo, dydį, nustatomas remiantis Transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklėmis.

2. Biuras, išmokėjęs draudimo išmoką nukentėjusiam autoavarijos metu asmeniui, turi atgręžtinio reikalavimo teisę į atsakingą už autoavarijos metu padarytą žalą transporto priemonės vairuotoją, jeigu šis:

1) nebuvo apsidraudęs šio įstatymo nustatytu transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu arba nebuvo apdraustas šiuo draudimu;

2) padarė žalos valdydamas transporto priemonę nesudaręs panaudos ar nuomos sutarties arba valdydamas transporto priemonę be kito teisėto pagrindo;

3) padarė žalos tyčia;

4) sužalojo asmens sveikatą ar (ir) padarė žalos atimdamas gyvybę ir pasitraukė iš autoavarijos vietos;

5) padarė žalos pagrobta (pavogta) ar kitaip neteisėtai pasisavinta ar užvaldyta transporto priemone.

3. Jeigu draudikui ar Biurui, išmokėjusiems draudimo išmoką arba jos dalį nukentėjusiam autoavarijos metu asmeniui, paaiškėja, kad nukentėjęs asmuo pateikė klaidingus įrodymus ir dėl to buvo neteisingai apskaičiuota ir neteisėtai išmokėta draudimo išmoka, tai draudiko ar Biuro reikalavimu nukentėjęs asmuo privalo grąžinti neteisėtai gautą draudimo išmoką arba jos dalį.

IV SKIRSNIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS TRANSPORTO PRIEMONIŲ SAVININKŲ IR VALDYTOJŲ CIVILINĖS ATSAKOMYBĖS DRAUDIMO BIURAS

23 straipsnis. Lietuvos Respublikos transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės draudimo biuro samprata ir statusas

1. Biuras – draudimo įmonių, turinčių leidimą vykdyti transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą, lėšomis įsteigta asociacija, turinti juridinio asmens teises, sąskaitų bankuose, antspaudą su savo pavadinimu ir atliekanti šio įstatymo numatytas funkcijas. Biuras gauto pelno negali skirstyti Biuro steigėjams ir Biuro narėms.

2. Biuras savo veikloje vadovaujasi Asociacijų įstatymu, kitais norminiais teisės aktais, jeigu šis įstatymas nenustato kitaip.

24 straipsnis. Biuro steigimas

1. Biuras steigiamas Asociacijų įstatymo nustatyta tvarka. Biuro steigimo iniciatorė yra Finansų ministerija. Ši ministerija inicijuoja Biuro steigiamąjį susirinkimą.

2. Biuro steigėjai yra draudimo įmonės, turinčios leidimą vykdyti transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą, raštu pareiškusios norą būti steigiamo Biuro narėmis ir sumokėjusios stojamąjį Biuro narės mokestį.

25 straipsnis. Biuro įstatai

Biuro įstatus priima Biuro steigiamasis susirinkimas, o tvirtina Finansų ministerija. Biuro įstatai turi būti parengti atsižvelgiant į Civilinio kodekso, Asociacijų įstatymo nuostatas.

26 straipsnis. Biuro registravimas

Biuras registruojamas, perregistruojamas ir išregistruojamas įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

27 straipsnis. Biuro funkcijos

Igyvendindamas šį įstatymą, Biuras atlieka šias funkcijas:

- 1) koordinuoja transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą vykdančių draudimo įmonių veiklą;
- 2) užtikrina transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sistemos sukūrimą, šios sistemos funkcionavimą;
- 3) moka draudimo išmokas šio įstatymo 20 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytais atvejais;
- 4) kaupia ir naudoja transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo duomenų bazę;
- 5) renka ir teikia informaciją transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo klausimais, rengia seminarus, organizuoja mokymus;
- 6) organizuoja tarptautinį bendradarbiavimą transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo srityje ir sudaro atitinkamas sutartis;
- 7) atlieka Biurų tarybos pavestas funkcijas;
- 8) atlieka kitas Biuro įstatuose nustatytas funkcijas.

28 straipsnis. Biuro teisės

1. Biuras, atlikdamas jam pavestas funkcijas, turi teisę:
 - 1) įstatymų nustatyta tvarka turėti sąskaitų bankuose;
 - 2) sudaryti sutartis ir priimti įsipareigojimus;
 - 3) valdyti, naudoti jam priklausančią turtą bei lėšas ir jomis disponuoti;
 - 4) iš valstybės valdymo, teisėsaugos institucijų, įmonių, įstaigų, organizacijų gauti būtiną darbui informaciją;
 - 5) teikti pasiūlymus Valstybinės draudimo priežiūros tarnybos prie Finansų ministerijos valdybai dėl leidimų draudimo įmonėms vykdyti transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą atšaukimo arba sustabdymo;
 - 6) jungtis į tarptautines organizacijas bei dalyvauti jų veikloje.
2. Biuras gali turėti kitų Asociacijų įstatyme bei kituose įstatymuose nustatytų teisių.

29 straipsnis. Biuro narės

1. Biuro narėmis gali tapti draudimo įmonės, turinčios leidimą vykdyti transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą ir sumokėjusios stojamąjį Biuro narės mokestį. Leidimas vykdyti transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą įsigalioja, kai draudimo įmonė tampa Biuro nare. Sumokėjusi stojamąjį Biuro narės mokestį, draudimo įmonė laikoma Biuro nare ir turi teisę vykdyti transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą.
2. Biuro narės, dalyvaudamos Biuro veikloje, turi lygias teises.
3. Biuro narės turi teisę:
 - 1) dalyvauti Biuro valdyme ir gauti informaciją apie Biuro veiklą bei jo finansinę būklę;
 - 2) išstoti iš Biuro ne anksčiau kaip po 3 mėnesių nuo rašytinio prašymo pateikimo Biuro narių visuotiniam susirinkimui;
 - 3) ginčyti teisme Biuro narių visuotinio susirinkimo bei Biuro valdybos nutarimus ir Biuro administracijos sprendimus.
4. Biuro narės privalo:

- 1) teikti Biurui jo veiklai būtiną informaciją;
- 2) laikytis šio įstatymo, Biuro įstatų, Biuro narių visuotinio susirinkimo bei Biuro valdybos nutarimų;
- 3) kiekvieną ketvirtį pervesti Biurui šio įstatymo 34 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytus atskaitymus.
5. Biuro narės gali turėti kitokių Asociacijų įstatyme ir Biuro įstatuose nustatytų teisių ir pareigų.
6. Biuro narės teisių netenkama atšaukus leidimą vykdyti transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą. Sustabdžius leidimą vykdyti transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą, tam pačiam laikotarpiui sustabdoma teisė dalyvauti Biuro valdyme. Nustatytu laiku nepervedus šio įstatymo 34 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytų atskaitymų, narystė Biure sustabdoma vienam mėnesiui ir atnaujinama įvykdžius šią pareigą bei sumokėjus delspinigius už pavėluotą atskaitymų sumokėjimą. Narystė Biure sustabdoma Biuro įstatų nustatyta tvarka. Jeigu atskaitymai nepervedami per vieną mėnesį nuo narystės Biure sustabdymo dienos, Biuras privalo apie tai pranešti Valstybinei draudimo priežiūros tarnybai prie Finansų ministerijos.
7. Biuro narių, vykdančių šiame įstatyme nustatytas draudiko funkcijas, grynosios veiklos sąnaudos per finansinius metus negali viršyti 15 procentų bendros uždirbtų draudimo įmokų sumos.
8. Biuro narių pelnas, gautas vykdant paprastasias ir grupines transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartis, negali viršyti 4 procentų per finansinius metus uždirbtų transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įmokų sumos. Šiame įstatyme pelnas apskaičiuojamas iš per finansinius metus sudarytų sutarčių pagrindu uždirbtų transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įmokų (išskaičiavus perdraudikų dalį) atėmus Biurui mokamus privalomus atskaitymus nuo transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo pasirašytų draudimo įmokų, draudimo išmokų sąnaudas (išskaičiavus perdraudikų dalį), kitų techninių atidėjimų pasikeitimų sąnaudas (išskaičiavus perdraudikų dalį) ir grynąsias veiklos sąnaudas. Pelnas dalis, viršijanti 4 procentus per finansinius metus uždirbtų transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įmokų sumą, skiriama būsimų laikotarpių transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo nuostolio padengimo techniniam atidėjimui sudaryti.
9. Biuro narėmis tapusiose draudimo įmonėse kiekvienais metais turi būti atliktas metinės finansinės atskaitomybės auditas.

30 straipsnis. Biuro valdymas

Biuro organai yra Biuro narių visuotinis susirinkimas, Biuro valdyba ir Biuro administracija.

31 straipsnis. Biuro narių visuotinis susirinkimas

1. Biuro narių visuotinis susirinkimas yra aukščiausiasis Biuro organas. Šis susirinkimas šaukiamas ir nutarimai priimami Biuro įstatuose nustatyta tvarka. Biuro narių eilinis visuotinis susirinkimas privalo būti šaukiamas ne rečiau kaip kas 3 mėnesiai. Biuro narių visuotiniame susirinkime patariamojo balso teise gali dalyvauti po vieną Finansų ministerijos, Valstybinės draudimo priežiūros tarnybos prie Finansų ministerijos bei Vartotojų teisių gynimo asociacijos atstovą. Susirinkimui pirmininkauja Biuro valdybos pirmininkas.
2. Biuro narių visuotinio susirinkimo funkcijos:
 - 1) nustatyti Biuro veiklos uždavinius;
 - 2) iš savo narių išsirinkti Biuro valdybą ir nustatyti jos funkcijas bei įgaliojimus;
 - 3) tvirtinti Biuro valdybos ataskaitas;
 - 4) tvirtinti metinę finansinę atskaitomybę;
 - 5) priimti, keisti ir papildyti Biuro įstatus;
 - 6) atlikti kitas funkcijas, kurios neprieštarauja Lietuvos Respublikos įstatymams.

32 straipsnis. Biuro valdyba

1. Biuro veiklai tarp Biuro narių visuotinių susirinkimų vadovauja Biuro valdyba. Ji renkama ir veikia Biuro įstatuose nustatyta tvarka.

2. Biuro valdybos kompetencija:

- 1) nustatyti Biuro administracijos vadovo darbo užmokestį;
- 2) nustatyti vyriausiojo finansininko darbo užmokestį;
- 3) tvirtinti Biuro administracijos vadovo ataskaitas;
- 4) spręsti klausimus, susijusius su Biuro išdo lėšų naudojimu;
- 5) ne rečiau kaip kas 3 mėnesiai teikti ataskaitas Biuro narių visuotiniam susirinkimui dėl Biuro išdo naudojimo;
- 6) nagrinėti Biuro narių ginčus dėl transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo vykdymo;
- 7) nustatyti transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo duomenų bazės naudojimo tvarką;
- 8) atlikti kitas funkcijas, kurias Biuro valdybai paveda Biuro narių visuotinis susirinkimas.

33 straipsnis. Biuro administracija

1. Biuro veiklą organizuoja ir vykdo Biuro administracija. Biuro administracijai vadovauja administracijos vadovas. Administracijos vadovas ir vyriausiasis finansininkas skiriamas Biuro įstatų nustatyta tvarka. Administracijos vadovas atlieka Asociacijų įstatyme ir Biuro įstatuose nustatytas funkcijas. Administracijos vadovas dalyvauja Biuro narių visuotiniame susirinkime ir Biuro valdybos posėdžiuose patariamąjo balso teise.

2. Administracijos vadovas ir darbuotojai įstatymų nustatyta tvarka privalo atlyginti Biurui nuostolius, padarytus dėl jų kaltės.

34 straipsnis. Biuro pajamos

1. Biuro pajamas sudaro:

- 1) stojamieji Biuro narių mokesčiai;
- 2) Biuro narių atskaitymai nuo transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo pasirašytų draudimo įmokų;
- 3) delspinigiai už pavėluotą atskaitymų sumokėjimą;
- 4) pajamos, gautos investavus Biuro lėšas;
- 5) atgręžtinio reikalavimo tvarka Biurui grąžintos lėšos ir turtas;
- 6) fizinių ir juridinių asmenų neatlygintinai perduotos lėšos ir turtas;
- 7) kitos Asociacijų įstatyme nustatytos lėšos.

2. Biuras pagal savo prievolos nukentėjusiems autoavarijos metu asmenims atsako Biuro išdo lėšomis. Biuras pagal kitas prievolas atsako savo turtu, išskyrus Biuro išdo esančias lėšas.

3. Stojamojo Biuro narės mokesčio dydį, jo mokėjimo terminus ir tvarką nustato Finansų ministerija.

4. Biuro narių atskaitymai nuo transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo pasirašytų draudimo įmokų į Biurą sudaro 15 procentų. Šių atskaitymų pervedimo tvarką bei delspinigių už pavėluotą atskaitymų pervedimą dydį nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

35 straipsnis. Biuro išlaidos

1. Biuro išlaidas sudaro:

- 1) Biuro išlaikymo išlaidos;
- 2) draudimo išmokos;
- 3) investicinės veiklos išlaidos;
- 4) išlaidos prevencijos fondui, kurio paskirtis – finansuoti kelių eismo prevencijos priemonės, kaupti;
- 5) kitos išlaidos, susidariusios atliekant įstatymams ir Biuro įstatams neprieštaraujančias funkcijas.

2. Biuro narių atskaitymų nuo transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo pasirašytų draudimo įmokų, skirtų prevencijos fondui kaupti, dalies dydį nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

36 straipsnis. Biuro veiklos kontrolė, atskaitomybė ir auditas

1. Biuro metinė finansinė atskaitomybė turi būti patikrinta auditoriaus ir per 3 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos patvirtinta Biuro narių visuotiniame susirinkime bei pateikta Finansų ministerijai.
2. Biuras privalo kiekvienais metais iki gegužės 1 dienos viešai paskelbti finansines ataskaitas Finansų ministerijos nustatyta tvarka.
3. Finansų ministerijos reikalavimu Biuro finansinė atskaitomybė gali būti teikiama Finansų ministerijai kitais, negu numatyta šio straipsnio 1 dalyje, terminais.
4. Už atskaitomybėje pateiktos informacijos teisingumą Biuras atsako įstatymų nustatyta tvarka.
5. Finansų ministerijos reikalavimu auditoriai privalo pateikti paaiškinimus dėl finansinių ataskaitų.

37 straipsnis. Biuro išdas

1. Biuro išdo paskirtis – užtikrinti draudimo išmokų mokėjimą tais atvejais, kai pareigą mokėti turi Biuras.
2. Biuro išdo lėšos gali būti naudojamos tik draudimo išmokoms mokėti šio įstatymo 20 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytais atvejais bei privalomoms išmokoms, vykdant įsipareigojimus tarptautinės transporto priemonių civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sistemos narėms.
3. Biuro išdą Biuras sudaro iš:
 - 1) dalies Biuro narių atskaitymų Biurui nuo transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo pasirašytų draudimo įmokų;
 - 2) delspinigių už pavėluotą šio įstatymo 34 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytų atskaitymų sumokėjimą;
 - 3) fizinių ir juridinių asmenų neatlygintinai perduotų lėšų ir turto, skirtų Biuro išdui papildyti;
 - 4) pajamų, gautų investavus Biuro lėšas šio įstatymo 38 straipsnio nustatyta tvarka;
 - 5) atgręžtinio reikalavimo tvarka Biurui grąžintų lėšų šio įstatymo 22 straipsnio 2 dalyje numatytais atvejais ir grąžinus neteisėtai gautas draudimo išmokas;
 - 6) kitų teisėtai gautų lėšų.
4. Biuro narių atskaitymų nuo transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo pasirašytų draudimo įmokų, skirtų Biuro išdui sudaryti, dalies dydį nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.
5. Biuro išdo valdytojas yra Biuras. Sprendimus dėl Biuro išdo lėšų naudojimo priima Biuro valdyba.
6. Biuro išdo lėšos turi būti apskaitomos atskiroje sąskaitoje.

38 straipsnis. Biuro išdo lėšų investavimas

Biuro išdo laisvos lėšos turi būti investuojamos Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir dydžiais.

39 straipsnis. Biuro mokesčiai

Biuro pajamos apmokestinamos atitinkamų mokesčių įstatymų nustatyta tvarka.

40 straipsnis. Biuro sprendimų apskundimas

Biuro sprendimai gali būti apskūsti teismui įstatymų nustatyta tvarka.

41 straipsnis. Biuro reorganizavimas ir likvidavimas

1. Biuras reorganizuojamas įstatymų nustatyta tvarka.
2. Biuras gali būti likviduojamas atskiru įstatymu.
3. Biurą likviduoti siūlo:
 - 1) įstatymų leidybos iniciatyvos teisę turintys subjektai;
 - 2) finansų ministras savo arba Biuro narių visuotinio susirinkimo 3/4 balsų dauguma priimtu sprendimu.
4. Jeigu Biuras likviduojamas, finansų ministro įsakymu skiriamas likvidatorius, taip pat nustatomas likvidavimo terminas, inventorizavimo ir turto perėmimo tvarka. Nuo likvidatoriaus

paskyrimo dienos Biuro narių visuotinis susirinkimas ir Biuro organai netenka įgaliojimų, jų funkcijas atlieka likvidatorius.

5. Likvidavus Biurą, likęs turtas ir lėšos, patenkinus visų likviduojamo Biuro kreditorių reikalavimus, atsiskaičius su asmenimis, dirbusiais pagal darbo sutartis, perduodami kitai ar kitoms įregistruotoms Lietuvos Respublikoje organizacijoms, kurių tikslai ir uždaviniai yra artimi Biuro tikslams. Likviduoto Biuro dokumentai saugomi Finansų ministerijoje Archyvų įstatymo nustatyta tvarka.

6. Likvidatorius, atstovaudamas Biurui, dalyvauja valstybės valdžios ir valdymo institucijose, teisme ir kitais atvejais.

7. Likvidatorius yra atsakingas už nuostolius, susidariusius dėl jo kaltės.

V SKIRSNIS DRAUDIMO KONTROLĖ

42 straipsnis. Draudimo kontrolė

1. Transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo kontrolė yra patikrinimas, ar transporto priemonės vairuotojas, naudodamas transporto priemonę kelių eisme, turi galiojantį draudimo liudijimą (polisą), patvirtinantį, kad yra sudaryta draudimo sutartis.

2. Transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą Lietuvos Respublikoje kontroliuoja: policija – keliuose, pasienio policija – pasienio punktuose.

3. Transporto priemonių vairuotojai, įvažiuojantys į Lietuvos Respubliką ar išvažiuojantys iš jos, privalo pateikti Lietuvos Respublikoje galiojantį draudimo liudijimą (polisą).

43 straipsnis. Atsakomybė už dalyvavimą kelių eisme neapsidraudus

1. Kelių eisme dalyvaujantis transporto priemonės vairuotojas, neapsidraudęs transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu arba neturintis galiojančio draudimo liudijimo (poliso), atsako pagal Administracinių teisės pažeidimų kodeksą.

2. Nuobaudų taikymas neatleidžia nuo pareigos sudaryti transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartį.

VI SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

44 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja Transporto priemonių savininkų ir valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo įgyvendinimo įstatymo nustatyta tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1399](#), 2003-03-25, Žin., 2003, Nr. 34-1420 (2003-04-09)

TRANSPORTO PRIEMONIŲ SAVININKŲ IR VALDYTOJŲ CIVILINĖS ATSAKOMYBĖS PRIVALOMOJO DRAUDIMO ĮSTATYMO 10, 14, 15, 18 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2043](#), 2004-03-05, Žin., 2004, Nr. 39-1273 (2004-03-13)

TRANSPORTO PRIEMONIŲ SAVININKŲ IR VALDYTOJŲ CIVILINĖS ATSAKOMYBĖS
PRIVALOMOJO DRAUDIMO ĮSTATYMO 13 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Įsigaliojus šiam Įstatymui, draudikas privalo sudaryti draudimo sutartį pagal draudėjo pasirinktas draudimo sumas.

Įstatyme nurodyti dydžiai eurai yra išreiškiami litais pagal Lietuvos banko skelbiamą oficialų euro ir lito santykį.

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2004-03-15)

autrap@lrs.lt